

Gyergyóremete népesedési mutatói

Csík-, Gyergyó- és Kászonszék viszonylatában

Gyergyóremete a medence legnagyobb községe, székelyföldi viszonylatban is tekintélyes településnek számít. A zord éghajlatú Gyergyó konok életvitelű, nagy munkabírási, egykönnyen meg nem hátráló székelyeinek tekintélyes települése volt és maradt. Történetének szembetűnő sajátossága, mindenek fölött, az életerős népesség gyarapodásában mutatkozik meg. Ennek koronkénti elemzése elsősorban a környező falvak, valamint a távolabb eső, de azonos közigazgatási rendszerű települések párhuzamában nyeri el jelentőségét.

Az 1567-es regestrumban ahol az adókirovás egységében a kapuk száma szerint történt az összeírás: Szentmiklós 78, Szárhegy 48, Alfalu 44, Tekerőpatak 40, Újfalu 32, Ditró 26, Csomafalva 15 és Remete 6 kapuval jegyeztetett be. Ekkor Remete, Gyergyó-szék legkisebb települése.

Ma ellenben, a 2002. évi 6348 lakosával és 2622 kapujával a térség legnagyobb községe. A hajdani összesítéstől eltelt 437 esztendő alatt, a természetes szaporulat évente átlagban 14 fővel, a kapuk száma pedig 6-tal növekedett. Remete népességének alakulása nem csak gyergyói, de Al- és Fel-Csík valamint Kászonok viszonylatában is élen jár. Természetesen ezek az adatok mindössze az itthon népességre vonatkoznak, nem tartalmazhatják a kirajzott népesség számát, és azok hajlékainak számbavételét. Ahhoz, hogy valós képet kaphassunk a népességi mutatók alakulásában, érdemes néhány adat erejéig az azonos földrajzi, történeti, gazdasági körülmények közt élő szomszédos medencék adataiba is bepillantást nyerni. Az 1567-es összeírásban a csíki nagy települések, többnyire a lófőszékely falvak, mint az al-csíki Menaság 61, Taploca 44, Tusnád 41, Csíkszentmárton 41, Csekefalva 32, Szentimre 30, Mindszent 30, Csátószeg 25 (stb.) kapuval kerültek nyilvántartásba. Valamennyien ma már messze elmaradnak Gyergyóremete tekintélyes nagyközség népessége és kiterjedése viszonylatában.

Olyan hatalmas falvak töpörödtek átlag lélekszámúakká, melyeknek tízesei meghaladták Remete akkori terjedelmét. Például az öt tízesből álló Csík-szentgyörgy és Csíkbánkfalva. A négy tízesre osztott korabeli Csíksomlyó falvakként nyilvántartott tízesei is mind túllépték az akkori Remete méreteit: Taploca 44, Várdotfalva 13, Csobotfalva és Csomortán 28 kapuval kerül a lajstromra. Csíkszentkirály is 23 kapuval s a hozzátartozó Poklandfalva 11-el jegyeztett be. Ez idő tájt hasonló nagyságrendűek a fel-csíki falvak is. A gyergyói településekhez viszonyítva tekintélyes számú kapukkal szerepelnek a regestrumban. Hajdani nagyságuk sorrendjében: Csíkrákos 48, Vacsárcsi 47, Madéfalva régi nevén Amadéfalva 44, Csíkdánfalva 43, Csíkmadaras 30 (ide tartozott még 12 kapu, ezeket adómentes bányamunkások lakták), Csík-szenttamás 36, Csíkjenőfalva 30, Csíkszentmiklós 22, Csíkkarc-falva 21, Göröcsfalva 20 kapuval kerültek lajstromra.

Az adatokból messze kitűnik, hogy a sors nem minden településhez volt egyformán kegyes. Ha az említett lustra Csík-, Gyergyó-, Kászon széken legtekintélyesebbnek számító települését, Gyergyószentmiklóst 78

kapujával összevetjük az akkori 16 kapuval rendelkező Csíkszeredával, messze kitűnik, hogy bonyolult tényezők összetevői alakítják a települések alakulásának körülményeit.

Mindenképp a 6 kapuval induló Gyergyóremete helyzetképe, kétségtelenül egy felfelé ívelő exponenciális görbével ábrázolható.

Kisné Portik Irén néprajzkutató